

70-річчя

АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ А. О. ЛЕБЕДЄВА

1 лютого виповнилося сімдесят років відомому вченому-механіку академіку НАН України Анатолію Олексійовичу Лебедеву.

Творча діяльність А. О. Лебедева розпочалася 1954 року у Київському політехнічному інституті, після того, як він закінчив механічний факультет цього вузу. Потім Анатолій Олексійович викладав у Київському вищому артилерійському інженерному училищі, а з 1960 р. його наукова діяльність пов'язана з Національною академією наук України. Після успішного закінчення в 1963 р. аспірантури Інституту металокераміки та спецсплавів АН України він працював у секторі міцності академічного Інституту проблем матеріалознавства, на базі якого невдовзі було створено Інститут проблем міцності. З 1971 р. Анатолій Олексійович очолює тут відділ статичної міцності та пластичності конструкційних матеріалів.

А. О. Лебедев — учений великої ерудиції, з широким спектром наукових інтересів у галузі механіки деформівного твердого тіла та міцності матеріалів і конструкцій. Заснувавши наукову школу з експериментальної механіки твердих деформівних тіл при складному напруженому стані, вчений одержав вагомі фундаментальні результати. З його ім'ям пов'язані формулювання фізично обґрунтованих концепцій граничного стану матеріалу та розробка на їх базі рівнянь стану матеріалів різних класів з урахуванням виду напруженого стану, температури, режиму навантаження, характеру трансформації структури, початкових фізико-механічних характеристик та інших факторів. Значним внеском у механіку матеріалів стали розробка та експериментальне обґрунтування узагальнених критеріїв міцності конструкційних матеріалів та прогнозування довговічності матеріалу, в тому числі в умовах пульсуючого багатоосьового навантаження. У доробку вченого понад 400 наукових праць, серед них 14 монографій та довідників.

Характерною особливістю творчої діяльності А. О. Лебедева є органічне поєднання оригінальних експериментальних досліджень з глибокими аналітичними розробками, тісний зв'язок фундаментальних наукових праць з практичними справами, спрямованими на задоволення потреб виробництва. Велику увагу приділяє Анатолій Олексійович створенню та впровадженню принципово нових експериментальних методів і обладнання для випробування матеріалів та елементів конструкцій в умовах, що імітують експлуатаційні, зокрема для дослідження характеристик міцності, пластичності й тріщиностійкості матеріалів при двоосьовому навантаженні за високих та низьких температур.

Створене під керівництвом А. О. Лебедева унікальне експериментальне обладнання не має аналогів у світовій практиці. Близько 40 розробок ученого захищено авторськими свідоцтвами.

Значним є внесок А. О. Лебедева у розробку нормативно-технічних документів на основі запропонованих методів визначення механічних характеристик матеріалів і методик

розрахунку на міцність та довговічність елементів конструкцій, що працюють в умовах складного термосилового навантаження.

А. О. Лебедев багато робить для підготовки інженерних кадрів та наукової зміни. Майже чверть століття він є професором кафедри Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут». Вчений підготував понад 30 кандидатів та 6 докторів наук.

Свою плідну наукову і педагогічну діяльність Анатолій Олексійович успішно поєднує з науково-організаційною роботою. Він є заступником голови Національного комітету України з теоретичної та прикладної механіки, заступником голови Наукової ради з проблеми «Механіка деформівного твердого тіла» НАН України, членом Науково-експертної ради Міністерства освіти та науки України за фаховим напрямом «Механіка», членом секції Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки, правління Українського товариства з механіки руйнування матеріалів, головою секції Міжвідомчої науково-технічної ради з підвищення надійності та довговічності машин і споруд, членом редколегій наукових журналів *«Проблеми прочності»* та *«Фізико-хімічна механіка матеріалів»*.

А. О. Лебедев бере активну участь у міжнародному науковому співробітництві як член Російського національного комітету з теоретичної та прикладної механіки, Російської академії проблем якості, Санкт-Петербурзької академії з проблем міцності, Американського товариства матеріалів тощо.

Результати наукової діяльності А. О. Лебедева дістали високу оцінку. Він є лауреатом Державних премій України та СРСР, відзначений високими урядовими нагородами.

Наукова громадськість сердечно вітає Анатолія Олексійовича з ювілеєм, щиро бажає йому міцного здоров'я, творчої наснаги і нових успіхів.